

Проблеми та перспективи викладання гістології, цитології та ембріології
іноземним студентам в умовах карантину

Лисаченко Ольга Дмитрівна

к.б.н., доцент, доцент кафедри гістології, цитології та ембріології

Єрошенко Галина Анатоліївна

д.мед.н., професор, професор кафедри гістології, цитології та ембріології

Шевченко Костянтин Васильович

аспірант кафедри гістології, цитології та ембріології

Українська медична стоматологічна академія

Двигуном та прискорювачем розвитку світової системи вищої освіти є міжнародне співробітництво. Інтернаціоналізація вищої освіти сприяє зближенню методів навчання, вирівнює якість підготовки фахівців та забезпечує зміцнення міжнародної солідарності і партнерства. В останні роки суттєво зросли вимоги до випускників, особливо тих, що поповнять ряди медичних працівників, відповідальних за життя та здоров'я своїх співвітчизників. Наслідком цього є підвищення вимог до самих студентів, перегляд якості навчальних, методичних і демонстраційних матеріалів у закладах медичної освіти. Престижне місце навчального закладу у міжнародному рейтингу провідних університетів світу свідчить про високу якість пропонованих ним освітніх послуг, які приносять значні фінансові прибутки. Всі заклади професійної підготовки здобувачів вищої освіти прагнуть досягти високих рейтингів для надання освітніх послуг студентам, що приїдуть на навчання до їхнього вузу.

В освітній діяльності сучасна Україна ставить перед собою такі ж завдання, що й увесь світ. З кожним роком росте частка іноземних студентів, що здобувають вищу освіту в навчальних закладах нашої країни. Не є виключенням і Українська медична стоматологічна академія, де навчаються студенти-іноземці російською та англійською мовами, що покладає великі надії та відповідальність на професіоналізм і майстерність професорсько-викладацького складу вишу.

Гістологія, цитологія та ембріологія вивчається студентами на початкових курсах навчання (I та II). Знання будови, розвитку та функцій органів людини, які студенти отримують на кафедрі, потрібні для послідовного і цілеспрямованого оволодіння морфологічними основами прийомів профілактики, діагностики та лікування захворювань майбутніми лікарями [1].

Згідно робочої програми з «Гістології, цитології та ембріології» метою викладання навчальної дисципліни є вивчення мікроскопічної та ультрамікроскопічної будови структур людського організму, їх розвиток і зміни у різноманітних умовах життєдіяльності. Основними завданнями гістології, цитології та ембріології є: вивчення молекулярних та структурних основ функціонування і відновлення клітин та їхніх похідних; вивчення основ адаптації, реактивності та підтримання гомеостазу; інтерпретація закономірностей ембріонального розвитку людини; визначення критичних періодів ембріогенезу, вад і аномалій розвитку; визначення гістологічних елементів та їхніх структурних компонентів при світловій та електронній мікроскопії; визначення фаз життєвого циклу клітин, здатності клітин до проліферації, відновлення та функціонування; інтерпретація джерел розвитку тканин та закономірностей гістогенезу, загальних закономірностей структурної організації та функціонування органів і систем.

організації та функціонування органів і систем. Суворі реалії сьогодення, пов'язані з розповсюдженням COVID-19 та обмеженням прямого контакту в спілкуванні викладачів зі студентами, привели до пошуку шляхів доставки інформації суб'єктам навчання та проведення освітнього процесу в умовах, що склалися. Не зважаючи на труднощі, студенти повинні повністю опанувати предмет, отримати міцні знання та засвоїти практичні навички.

Кафедра гістології, цитології та ембріології має значну базу методичного та демонстраційного матеріалу для проведення дистанційного навчання з іноземними студентами: завдання I та II рівнів складності по кожній з 60 тем практичних занять; ситуаційні задачі з бази «Крок 1»;

електронні бази гістологічних препаратів та електроннограм. Для самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студентів створені практикуми російською та англійською мовами, які містять наступні завдання: написати визначення гістологічних термінів; зробити позначення структур на схемах та електроннограмах; замалювати мікропрепарати; розв'язати ситуаційні задачі «Крок 1» [2].

На сторінці кафедри сайту академії завантажені плани практичних занять, лекцій та самостійної роботи студентів. Для кращого сприйняття матеріалу з предмету представлені робочі програми, силабули, методичні розробки для аудиторної та позааудиторної самостійної роботи, методичні вказівки для тем, що винесені на самостійне опрацювання, навчальні посібники, список рекомендованих джерел, мультимедійні лекції. Студенти мають доступ до задач «Крок 1», завдань для складання ПМК (підсумкових модульних контролів) та СПА (семестрової підсумкової атестації). Для подачі нового матеріалу, організації самостійної роботи та контролю знань під час карантину обраний вебсервіс Google Classroom. Спілкування зі студентами проводиться з використанням платформи ZOOM.

Колектив кафедри створив кілька навчально-контролюючих програм, однією з яких є програма, що містить 4 блоки завдань різних рівнів складності. Перший блок містить тести першого рівня з однією правильною відповіддю. Другий блок полягає в вирішенні ситуаційних задач, взятих з бази ліцензійного іспиту «Крок 1». Третій блок завдань містить тести другого рівня, які мають декілька відповідей. Четвертий розділ представлений завданнями, до складу яких входять зображення гістологічних мікропрепаратів та електроннограм. Таким чином, відбувається контроль не тільки теоретичних знань студентів, а й їхніх практичних навичок. Навчально-контролюючі програми створені для іноземних студентів російською та англійською мовами, окремо для студентів, які навчаються за спеціальностями «медицина» та «стоматологія» [3, 4].

Оцінювання студентів відбувається наступним чином: перші 10 тестів I рівня мають вагу - 1 бал за завдання; наступні 10 тестів (питання з бази "Крок 1"), за кожну вірну відповідь отримується 3 бали; в третій десятку питань входять тести II рівня, вартість кожного запитання - 2 бали; останні 10 питань (тести з ілюстраціями) оцінюються по 4 бали. Загальна максимальна сума отриманих балів - 100. Оцінювання знань з теми: 75 – 80 балів - "3", 81 – 90 балів - "4", 91- 100 балів - оцінка "5".

В ситуації, що склалася, найбільшу цінність при роботі з іноземними студентами має живе спілкування на платформі ZOOM, коли викладач може усно донести інформацію, пояснити незрозумілі терміни та надати відповідь на питання, що виникли в процесі заняття.

Не зважаючи на екстремальні умови дистанційного навчання, іноземні студенти набувають необхідних для них компетентностей: уміння застосовувати знання з гістології, цитології та ембріології в практичних ситуаціях, отримувати спеціалізовані концептуальні знання, вміння розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникнуть у майбутній професійній діяльності лікаря.

Список літератури

1. Лисаченко О.Д. Дистанційне навчання в екстремальних умовах як аналог традиційної форми вивчення гістології, цитології та ембріології / О.Д. Лисаченко, В.І. Шепітько, Н.В. Борута Н.В. // *Modern approaches to the introduction of science into practice.* - 2020. - С. 332-334.

2. Шепітько В.І. Особливості контролю знань в іноземних студентів при вивченні гістології, цитології та ембріології / В.І. Шепітько, О.Д. Лисаченко, Г.А. Єрошенко та ін. // *Науково-практ. конф. з міжнар. участю «Актуальні проблеми в теоретичній і практичній медицині».* – Чернівці, 2019. – С.135-136.

3. Єрошенко Г.А. Досвід впровадження дистанційної форми навчання на кафедрі гістології, цитології та ембріології / Г.А. Єрошенко, В.І. Шепітько, О.С. Якушко [та ін.] // *Вісник проблем біології і медицини* – 2020 – Вип. 2 (156). – С.194-197.

4. Лисаченко О.Д. Дистанційне навчання на кафедрах морфологічного профілю в умовах карантину. Переваги та недоліки/ О. Д. Лисаченко, Г. А. Єрошенко, В. П. Білаш [та ін.] // Вісник проблем біології і медицини. – 2020. – Вип. 3 (157). – С. 188–191.